

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่
บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*

GUIDELINES FOR PROMOTING PUBLIC PARTICIPATION IN THE
DEVELOPMENT OF THE AREA AROUND THE QUARRY OF HAT KHAM
SUBDISTRICT, KUI BURI DISTRICT, PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

วราภรณ์ ตั้งบุรพาจิตร¹ และ พชร สาตร์เงิน²

Waraporn Tangbooraphajit¹ and Phachara Sastngern²

¹⁻³มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

¹⁻³ Stamford International University, Thailand

Corresponding author E-mail: sjteegroup2@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ศึกษาลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน 4) ศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นประชาชนรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม จำนวน 334 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดแบบโควต้า และแบบบังเอิญ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ การถดถอยเชิงพหุ และ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก 2) ลักษณะส่วนบุคคลในภาพรวม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิง

* Received 18 September 2023; Revised 21 September 2023; Accepted 29 October 2023

เหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านความผูกพันต่อชุมชน มีความสัมพันธ์ที่ระดับ 0.01 และด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์ที่ระดับ 0.05 และ 4) แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน พบว่า ควรรับฟังเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ ของประชาชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยกันพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

คำสำคัญ: การส่งเสริม, การมีส่วนร่วม, การพัฒนาชุมชน, เหมืองหิน

Abstract

This research aimed to study 1) Study the level of public participation. 2) Study personal characteristics related to public participation. 3) Study factors affecting public participation that affect public participation. 4) Study ways to promote public participation in community development in the area surrounding the quarry. The sample group used in the study were people around the quarry. of Hat Kham Subdistrict, a total of 334 people. They were selected by quota random sampling and accidental random sampling and 8 key informants. They were selected by purposive sampling. The instrument for collecting data were questionnaire and interview form. Analysis data by Descriptive statistics were frequency percentage, mean, standard deviation, chi-square test, multiple regression analysis and Content Analysis.

The research results were found as follows; 1) Public participation is at a high level 2) overall personal characteristics There is no relationship with public participation. 3) Factors affecting public participation Cognitive aspect People's way of life There is a cause-effect relationship with public participation. Statistically significant at the 0.001 level in terms of community commitment. There is a relationship at the level of 0.01 and in the area of community leaders There is a relationship at the level of 0.05 and 4) Guidelines for

promoting public participation in community development found that people should listen to suggestions and various opinions. People should be encouraged to volunteer to help develop the community voluntarily. People should be encouraged to participate in monitoring and evaluation as a guideline for further development and improvement.

Keywords: Promotion, Participation, Community Development, Quarry

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่อารยะประเทศให้ความสำคัญ โดยให้ประชาชนได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินกิจกรรม และร่วมติดตามตรวจสอบ มีลักษณะการดำเนินงานทั้งในรูปแบบบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคมและองค์การอาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้นอกจากนี้ปัญหาการจัดการทรัพยากรในชุมชนปัจจุบันเกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชนอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ในชุมชนนั้นต่อไป ซึ่งชุมชนร่วมกันรับผิดชอบในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การคัดกรองความรู้จากภายนอกต้องยึดหลักผลประโยชน์ที่เป็นของชาวชุมชนและส่วนรวมและใช้การวิจัยร่วมด้วย การนำแนวคิดที่ประสบความสำเร็จแล้ว มาปรับใช้และพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นสู่ความยั่งยืนสืบต่อไป (Mcu.Online, 2017)

โครงการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง ประทานบัตรที่ 33547/16412 ของ บริษัท โรงโม่หินชัยพัฒน์ จำกัด ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 4 ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามหนังสือที่ ทส 1010.2/7024 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม 2562 ซึ่งอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหาด การทำเหมืองหินปูนแต่ละขั้นตอนอาจก่อให้เกิดมลพิษ อันมีสาเหตุมาจากมวลสารที่เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการผลิต รวมทั้งมลพิษที่เกิดจากสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการแยกแร่ ซึ่งมลพิษเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหลายรูปแบบ อาทิ ผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ผลกระทบต่อแหล่งน้ำใต้ดิน การปนเปื้อนของสารอันตรายในดิน มลพิษทางอากาศ มลพิษทาง

น้ำ มลพิษทางเสียง หรือการสั่นสะเทือนจากแรงระเบิด เป็นต้น กระบวนการทำเหมืองหินปูน นอกจากเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น ยังเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่บริเวณโดยรอบเหมืองด้วย เช่น โรคระบบทางเดินหายใจจากมลพิษทางอากาศและฝุ่นขนาดเล็ก โรคพิษจากสารตะกั่ว โรคซิลิโคซิสจากฝุ่นหิน (Department of Environmental Quality Promotion, Ministry of Natural Resources and Environment, 2010: 10)

ดังนั้น หลายฝ่าย ทั้งภาคประชาชน ผู้ประกอบการ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง และท้องถิ่นจึงพยายามร่วมกันหาทางออกเพื่อแก้ปัญหาจากการทำเหมือง ด้วยการมีส่วนร่วมในทุกมิติทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการพัฒนาและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ให้ชุมชนและกิจการเหมืองสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล ลดปัญหาความขัดแย้งลงกว่าในอดีตที่ผ่านมา และร่วมกันสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของอุตสาหกรรมเหมือง ทั้งนี้ การทำเหมืองจึงเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจสำหรับนำไปถอดเป็นบทเรียนและประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นที่เกิดปัญหาจากการทำเหมืองต่อไป (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2565)

ซึ่งการพัฒนาชุมชนหรือพื้นที่บริเวณรอบเหมืองเป็นกระบวนการที่ประชาชนร่วมกันทำหรือร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ริเริ่มกิจกรรม/โครงการต่างๆ ในชุมชน ซึ่งในอดีตนั้น ภาครัฐเป็นผู้กำหนดกรอบความคิดและวางแผนในการพัฒนาชุมชน ภายใต้ระบบราชการที่รัฐบาลเป็นผู้กำกับจากข้างบนลงล่าง บทบาทของชุมชนมีลักษณะรอรับความช่วยเหลือ/แนะนำจากภาครัฐ จึงทำให้เกิดปัญหาในลักษณะรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาชุมชน โดยชุมชนเป็นผู้ถูกพัฒนา การบริหารจัดการภาครัฐมีการปรับเปลี่ยนเรื่อยมา จนมาถึงจุดเปลี่ยนสำคัญในยุคปัจจุบันที่มีการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมและมุ่งให้ "คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา" (ศศิวิมล เนตรสว่าง, 2559) สอดคล้องกับการประกอบกิจการเหมืองแร่อย่างเป็นมิตรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและการยอมรับของชุมชน โดยมุ่งหวังให้การประกอบกิจการเหมืองแร่ ตลอดจนอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง สามารถอยู่ร่วมกับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในปัจจุบันทุกภาคส่วนมีความตระหนักถึงความสำคัญด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ส่งผลให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นและภาคประชาชนมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการพัฒนาชุมชน รวมถึงดูแลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรแร่ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมี

ผลกระทบต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด โดยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชน (กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.), 2560) แต่ในการพัฒนาชุมชนก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เช่น วันทำงานไม่ตรงกัน เสียงประชาสัมพันธ์ไม่ค่อยได้ยินเสียง ผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่น้อย ประชาชนขาดความรู้และหน่วยงานล่าช้า ประชาชนมีอายุมากแล้วไม่สะดวกเข้าร่วมงานกับชุมชนบ่อย ประชาชนขาดความร่วมมือ ไม่มีความรู้เรื่องแผนการพัฒนา คนในชุมชนยังขาดการประสานงานให้มีส่วนร่วมกิจกรรม เป็นต้น (อริสรา หงษาชุม และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร, 2566)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องแสวงหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนผู้ที่อยู่รอบบริเวณเหมืองหิน นำไปพัฒนาพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ร่วมกันอย่างบูรณาการในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลพื้นที่รอบบริเวณการทำเหมืองหิน นำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ที่อยู่รอบเหมืองหินซึ่งประชาชนรอบๆ บริเวณนั้นอาจจะได้รับผลกระทบให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุ 18-60 ปี ที่อาศัยอยู่ใกล้บริเวณพื้นที่ที่เหมืองหินในตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จาก 2 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,016 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง 334 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Random Sampling) และแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จำนวน 8 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวแทนระดับผู้บริหารจาก อบต.หาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ตัวแทนจากผู้ประกอบการเหมืองหินในตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 ตัวแทนจากประชาชนในตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จาก 2 หมู่บ้าน จำนวน 2 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม และเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์

2.2 องค์ประกอบของเครื่องมือ

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ตอนที่ 3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามในรูปแบบเอกสาร ให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 334 กับประชาชนที่มีอายุ 18-60 ปี ที่อาศัยอยู่ใกล้บริเวณพื้นที่ที่เหมืองหินในตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จาก 2 หมู่บ้าน

3.2 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและสามารถตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ สำหรับการจัดการข้อมูลได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาถอดคำสัมภาษณ์ เรียบเรียงข้อมูลเพื่อจะได้นำไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการ ดังนี้

การวิเคราะห์ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และพรรณนาแบบความเรียงอย่างละเอียดด้วยภาษาวิชาการ

การวิเคราะห์ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และพรรณนาแบบความเรียงอย่างละเอียดด้วยภาษาวิชาการ

การวิเคราะห์ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และพรรณนาแบบความเรียงอย่างละเอียดด้วยภาษาวิชาการ

การวิเคราะห์ตอนที่ 4 เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนาแบบความเรียงอย่างละเอียดด้วยภาษาวิชาการ

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) หาค่าโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และพรรณนาแบบความเรียงอย่างละเอียดด้วยภาษาวิชาการ

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) หาค่าโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multi Linear Regression Analysis) และทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน คือ Durbin-Watson ซึ่งมีค่าเท่ากับ $1.5 \leq \text{Durbin-Watson} \leq 2.5$ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และพรรณนาแบบความเรียงอย่างละเอียดด้วยภาษาวิชาการ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการ ดังนี้

ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนทำการวิเคราะห์เพื่อให้ผลการวิจัยมีความแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ จากผู้ให้ข้อมูล จากนั้นใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการตีความจากข้อมูลเบื้องต้นให้เป็นข้อมูลที่สื่อความหมายของผู้ให้ข้อมูล ด้วยการแยกประเภทและการลดทอนข้อมูลเพื่อจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อนำมาตีความและสร้างข้อสรุปโดยนำผลการสรุปต่างๆ มาเชื่อมโยงจนเกิดเป็นโครงสร้างของข้อสรุป ที่สามารถตอบปัญหาได้ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหินของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมและรายด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะส่วนบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวม ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านความผูกพันต่อชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในชุมชน ควรมีการจัดหาอาสาสมัครหรือจิตอาสาในพื้นที่ ควรรับฟังเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ ของประชาชน เพื่อระดมความคิดเห็นหาข้อยุติในการวางแผนพัฒนาในแต่ละชุมชน ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมอาชีพและสิ่งแวดล้อม เช่น การรวมกลุ่มของอาสาสมัครในหมู่บ้านในการประสานงานจัดสถานที่ ได้แก่ งานวัด งานประเพณีต่างๆ การทำจักสาน ไม้กวาด สับปะรดกวน กล้วยฉาบ เป็นต้น 4 ชุมชนแต่ละชุมชนมีการประชุมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อรับฟังความคิดเห็นคนในชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า ชุมชนในตำบลหาดขามแต่ละชุมชนมีกลุ่มจิตอาสาและคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยมีผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการปฏิบัติงาน

หรือการพัฒนาและได้รับการสนับสนุนจากบริษัทห้างร้านต่างๆ ในชุมชน ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยกันพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ หรือให้ชาวบ้านเป็นคนจัดงาน เป็นกรรมการช่วยตัดสินใจช่วยจัดงาน เพราะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกสืงร่วมที่จะพัฒนาโดยนำความพร้อมของตนเองในแต่ละด้านเข้ามามีส่วนร่วมและคำนึงถึงคุณประโยชน์ร่วมกัน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของคนในชุมชนคนในชุมชน คือ การมีรายได้จากการจ้างงานและได้รับผลประโยชน์จากกองทุนเหมืองหินที่จัดตั้งเพื่อดูแลสุขภาพประชาชนและพัฒนาชุมชนโดยรอบเหมือง รวมทั้งได้รับความอนุเคราะห์จากบริษัทเหมืองหินในการสนับสนุนให้ตั้งงบประมาณพัฒนาชุมชนรอบเหมือง เช่น การจัดซื้อถุงยังชีพให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยติดเตียง จัดหาเอกสารในการทำโครงสร้างพื้นฐานบริเวณรอบเหมือง และการได้ความเคารพนับถือการยอมรับในสังคมมากขึ้นจากการเป็นอาสาสมัคร ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกันในรูปแบบของการใช้สถานที่ต่างๆ เช่น ถนน สะพาน ประปา รถบรรทุกสาธารณะ ทำให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงผลงานที่ได้ปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป โดยการแต่งตั้งตัวแทนเข้ามาเป็นคณะกรรมการในการติดตามประเมินผล การจัดให้มีจุดรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์เพื่อให้ชาวบ้านได้ร้องเรียนช่วยในการพัฒนาชุมชน การใช้แบบสอบถามในการประเมินความพึงพอใจ 4 ด้านประกอบด้วย ด้านคุณภาพชีวิต ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านการจัดเก็บรายได้

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนบริเวณรอบเหมืองหินของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่รอบเหมืองหินของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในทุกๆ มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

สอดคล้องกับทฤษฎีของ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1977) ได้กล่าวว่า กระบวนการของการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนติมา ชูสร (2564) วิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพลายวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม ที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน แตกต่างกันอย่างกว้างขวางเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม เหมือนๆ กัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ มณี (2559) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอมือง

จังหวัดร้อยเอ็ด กับสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน การเข้าร่วมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน สถานภาพในกลุ่มนอกเหนือจากการเป็นสมาชิก การได้รับข่าวสารจากแหล่งใด บ่อยครั้งที่ที่สุด ทุกด้านมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านความผูกพันต่อชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความรู้ความเข้าใจ วิถีชีวิตของประชาชน ความผูกพันต่อชุมชน และผู้นำชุมชน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลให้การพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมปนาท ทองดอนใหม่ (2563) วิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ อำเภอสว่างวีรญาติ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสาร ด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ อำเภอสว่างวีรญาติ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านความผูกพันต่อชุมชน ด้านผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ อำเภอสว่างวีรญาติ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า ควรรับฟังเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ ของประชาชน เพื่อระดมความคิดเห็นหาข้อยุติในการวางแผนพัฒนาในแต่ละชุมชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยกันพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ควรสนับสนุนให้

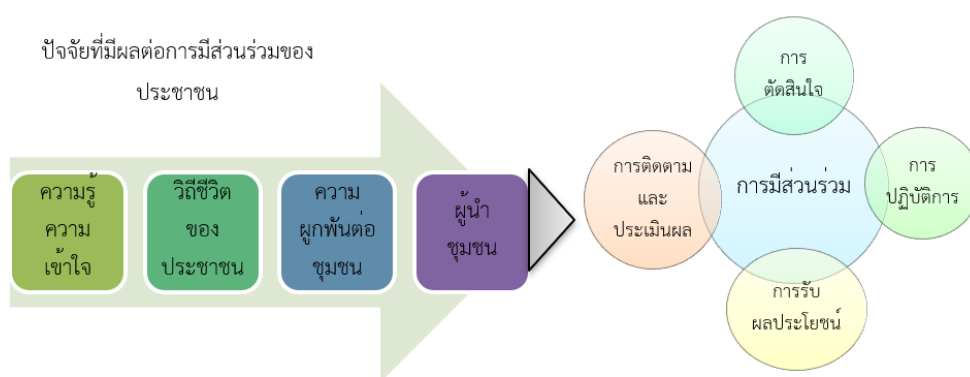
ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงผลงานที่ได้ปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนที่อาศัยอยู่รอบบริเวณเหมืองหิน ต้องการให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนบริเวณรอบเหมืองหินรับฟังเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ เพื่อระดมความคิดเห็นของประชาชนในการหาข้อยุติในการวางแผนพัฒนาในแต่ละชุมชน และต้องการเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยกันพัฒนาชุมชนรวมถึงต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงผลงานที่ได้ปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงฤทธิ์เบ็ญญาธิกุล ชัยรุ่งเรือง และคณะ (2566) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขต อบต.องครักษ์ ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น คือ 1) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น 2) ควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเพื่อให้ได้ข้อสรุปในการจัดทำแผนงานพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ในวาระต่อไป 3) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจ้างเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. จัดทำเพื่อให้เกิดการแข่งขันและได้ประโยชน์จากการปฏิบัติโครงการต่างๆ 4) ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป 5) ควรมีการแจกจ่ายเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านให้กับประชาชนในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้นเนื่องจากประชาชนยังขาดเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก 6) ควรจ่ายค่าตอบแทนและมอบรางวัลให้กับประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของ อบต.อย่างเหมาะสมเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน 7) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ อบต.ใช้จ่ายไปในแต่ละปีงบประมาณให้เกิดความโปร่งใสและชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่องและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมงานจ้างตามโครงการจ้างต่างๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบคุณภาพของผลงานที่มีการจ้างในแต่ละโครงการอย่างถูกต้อง

องค์ความรู้ใหม่

ความรู้ความเข้าใจ วิถีชีวิตของประชาชน ความผูกพันต่อชุมชน และผู้นำชุมชน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อสรุป ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมและรายด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ลักษณะส่วนบุคคล ในภาพรวม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวม ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านความผูกพันต่อชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน พบว่า ควรรับฟังเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ ของประชาชน เพื่อระดมความคิดเห็นหาข้อยุติในการวางแผนพัฒนาในแต่ละชุมชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยกันพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการ

ติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงผลงานที่ได้ปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมาก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ในการดำเนินการ ดังนี้ ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการพัฒนาชุมชน ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบน้ำประปาของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีระบบน้ำประปาที่ดีขึ้นหลังจากเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และควรสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตาม และประเมินผลการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ในการดำเนินการ ดังนี้ ควรมีนโยบายในการให้ความรู้กับประชาชนในด้านของการมีส่วนร่วมทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทุกระดับการศึกษา และที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกัน ให้มากยิ่งขึ้น สนับสนุนให้แต่ละหมู่บ้านจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ระบุถึงความต้องการในส่วนที่อยากให้เกิดการพัฒนาในชุมชน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านความผูกพันต่อชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านผู้นำชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน

การพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ในการดำเนินการ ดังนี้ ควรนำปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ วิถีชีวิตของประชาชน ความผูกพันต่อชุมชน และผู้นำชุมชน ไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้อย่างมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของพื้นที่

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า ควรรับฟังเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ ของประชาชน เพื่อระดมความคิดเห็นหาข้อยุติในการวางแผนพัฒนาในแต่ละชุมชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยกันพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงผลงานที่ได้ปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ในการดำเนินการ ดังนี้ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การลงมือปฏิบัติ การเข้าไปรับผลประโยชน์ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหินในทุกๆ ขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรศึกษาวิจัยแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทั้งจังหวัด เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้อย่างมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของพื้นที่

2.2 ควรมีศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเหมืองหิน ของตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เช่น ด้านการให้อิสระแก่ชาวชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างชาวชุมชนด้วยกัน ด้านการสนับสนุนช่วยเหลืออำนวยความสะดวกด้านการจัดกิจกรรมหรือโครงการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.). (2560). กพร. ขับเคลื่อนการทำเหมืองแร่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสร้างประโยชน์ให้ชุมชนอย่างยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ 12 พฤษภาคม 2566 จาก <https://www.dpim.go.th//purchase/article?catid=237&articleid=8316>.
- กัมปนาท ทองดอนใหม่. (2563). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- จิราภรณ์ มณี. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดวงฤทธิ์เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง สมชาย รัตนภูมิภิญโญ วิชิต บุญสนอง อนุวัต กระสังข์ และณัฐวรรณ สาสิงห์. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลองครักษ์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 5(2), 113-128.
- เนติมา ชูสร. (2564). การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลายาวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารวิเทศศึกษา, 11(2), 307-331.
- ศศิวิมล เนตรสว่าง. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). บทความ เมื่อเหมืองแร่กับชุมชนอยู่ร่วมกัน กรณีศึกษาตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี โดย เฉลิมวุฒิอุตโน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กลุ่มงานติดตามประเมินสถานการณ์ กองติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. เรียกใช้เมื่อ 12 พฤษภาคม 2566 จาก http://env_data.onep.go.th/blogs/subject/view/17.

อริสรา หงษาชุม และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม, 10(1), 99-109.

Cohen J. M. & Uphoff, N. T. (1977). Rural development participation : concept and measure for project design. implementation and evaluation. New York: Cornell University.

Department of Primary Industries and Mines. (2010). Sustainable development and the mining industry. Book of Providence, 8(3), (February - March).

Mcu. Online. (2017). From five precepts village to being model of Chosaart village. Retrieved May 2023, From [http: / /www.mcu.ac.th/site/articlecontent tarticle](http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent/article).

Yamane, T. (1973). Statistics : An Introductory Analysis. 3rd ed. Singapore : Harper International Editor.